

Женгисбек Пиязов:

**Биздан ёрга салом
айтинглар!**

Миллат камоли

3

**Соҳибқирон даврида
савдо муносабатлари**

4

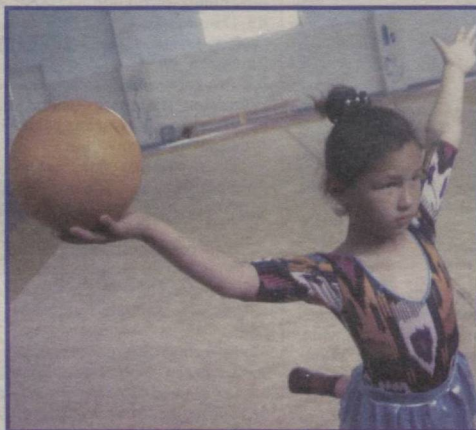
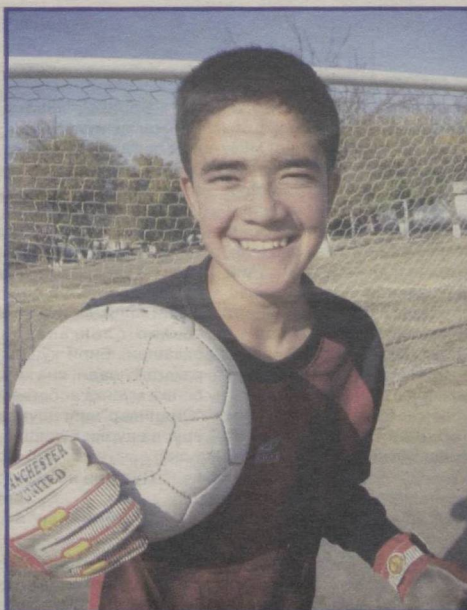
Аёлнинг қандайлиги
келин олганда
билинади

8

Болалар спорти — ўзбек спортининг келажаги, унинг халқаро майдондаги обрў-эътиборини юксалтиришнинг пойдеворига айланиши зарур.

Ислом КАРИМОВ

Халқ ўзини ўзи мунтазам равишда тафтиш этиб, поклаб, соғломлаштириб, такомиллаштириб бормоғи керак, дейилади қадимги битикларда. Зеро, ҳеч кимдан кам бўлмаган, тенглар ичра тенг миллатга айланишнинг бошқа йўли ҳам йўқ. Ватанимиз мустақилликка эришгач, ўз олдига ёш авлодни ҳар томонлама — ҳам жисмонан, ҳам маънан баркамол қилиб вояга етказишдек улғу мақсадни қўйди. Юртбошимизнинг “Фарзандларимиз биздан кўра билимли, доно ва, албатта, бахтли бўлишлари шарт!” деган даъватлари замирида ҳам эртанги кун эгаларига бўлган катта ишонч ва улкан эътибор ётибди.

Ушбу сонда:

Зулфияхонимнинг рассом қизлари 2
Маҳалласи тинчининг 3
Кеч туғилган «кенжа»лар 4

Олти оёқли одамлар борми? 6
Бахтнинг эрта-кечи йўқ экан 7
Қандай никоҳга рухсат берилмайди? 8
Одил узатган тўп ғалаба келтирди 8

**“ОБУНА —
2011”**

Якка
обуначиларга — 176,
Ташкилотларга — 177

Ойдинлар, ойдинлар ёруғ
ойдинлар,
Биздан тезда ёрга салом
айтинглар.
Тўлқинлар, ёримни олиб
қайтинглар,
Ёр кўринмас олисларга
қарасам...

"ОЙДИНЛАР"нинг нурли шуъласи

Ушбу қалбларни жунбушга келтиргувчи, қадим халқона оҳанглари сирли ва ғайриқонли нафасини берувчи "Ойдинлар" кўшиғи қорақалпоқ ёшлари севиб куйлайдиган ўзига хос мадҳияга айланиб улгурган, десак, янглишмаймиз. Негаки, бу кўшиқни куйга солиб айтмаган, хиргойи қилмаган йигит-қизни топиш қийин. Айтишларича, бундан қирқ йил илгари Тошкентда қорақалпоқ ёшларини бир ерга жамлаган, шу кўшиқ шарафига номи ҳам "Ойдинлар" деб аталган музикавий ансамбль иш бошлаган экан. Бу жамоа бир неча йиллар давомида қобилиятли ва иқтидорли ижодкор ёшлар билан биргаликда юртимиз бўйлаб ўзининг ажойиб концерт дастурлари билан самарали фаолият юргизган ҳам маълум. Бироқ кейинчалик бу даста негизда тарқаб кетган, улар тайёрлаган дастурлар ҳам кўпчилигининг ёдидан кўтарилган. Ниҳоят, истиқлол даврига келибгина янги авлод вакиллари ташаббуси билан "Ойдинлар" ансамбли қайта тикланди. Бугун ана шу хайрли иш ташаббускорларидан бири, "Нихол" мукофоти совриндори, "Шухрат" медали соҳиби Женисбек Пиязов билан мазкур янги жамоа олдида турган мақсад ва режалар хусусидаги суҳбатни эътиборингизга ҳавола этамиз.

— Женисбек, жуда гўзал номланган "Ойдинлар" ансамблини қайта ташкил этиш фикри қандай пайдо бўлди?

— Биласизми, санъат соҳасига қадам қўйган илк кунларимданок, менга айнан шу ният сира тинчлик бермаган. Чунки бир пайтлар отамдан қорақалпоқ ёшларининг доғру қозонган "Ойдинлар" деган зўр музикавий жамоаси бўлганлигини бир неча бор эшитгандим. Бу ансамблининг бир ловуллаб, кейин сўниб кетганлиги мени қаттиқ ўйлантирарди. Мана, яхши ниятларим ижобати бугунги кунга келиб амалга ошмоқда. Чунки менинг санъат соҳасига бўлган меҳр-муҳаббатимга бевосита ана шу ансамбль ҳақида эшитганларим ҳам туртки бўлган, десам янглишмайман.

— Биласиз, бутун бошли ансамблини тузишнинг ўзи бўлмайди. Бунинг учун катта меҳнат, изланиш ва энг муҳими, жиддий масъулият талаб этилади, тўғрими?

— Албатта, ҳар қандай ташаббус қўллаб-қувватланса, рағбатлантирилса, мақсадга эришиш нисбатан осон кечади. Айтишим мумкинки, бизнинг бу ниятимиз кўпчиликда қизиқиш уйғотди ва энг муҳими, ихлосмандлар кўпайди. Тўғри, дастлаб оз-моз қийинчиликлар ҳам бўлди, лекин

уларнинг ҳаммасини енгиб ўтдик деб ўйлайман. Айниқса, фидойи устозимиз, "Ўзбегим ёшлари" жамоаси раҳбари, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган маданият ходими, Қорақалпоғистонда хизмат кўрсатган ёшлар мураббийси Лутфия Рўзиевага мени ҳар томонлама руҳлантириб, бу ишларимда яқиндан ёрдам берди. Роппа-роса уч ой деганда асосий таркибимиз шаклланди ва ижодий фаолиятимиз бошланди. Жамоамизнинг ахиллиги, бирдамлиги боис илк концерт дастуримизни ҳам тайёрладик. Бунда устозимиз, "Ойдинлар" ансамблининг режиссёри Алий Ниязимбетовнинг ҳисаси жуда катта бўлди.

— Ансамблининг номини нега энди "Қорақалпоқ ёшлари" ёки "Ойкулоч" деб эмас, айнан "Ойдинлар" деб атадиларингиз?

— Энг асосий мақсадимиз, бир пайтлар машҳур бўлган жамоани тиклаш ор-

қали, унинг ажойиб номини ҳам сақлаб қолиш эди. Агар сиз айтгандек номласак, бу ансамбль ҳам фарқ қилмай, бошқаларига ўхшаб қоларди-да. Қолаверса, "Ойдинлар" кўшиғи дастуримизнинг асосий беағи ҳам ҳисобланади.

— Дастурларингиздан фақат қорақалпоқ рақс ва кўшиқлари ўрин олганми, ёки...

— Асосий урғуни кўпроқ қорақалпоқ миллий ва эстрада кўшиқлари ва рақсларига беришга ҳаракат қилган бўлсак-да, лекин яна бошқа миллиятлар санъат намуналаридан ҳам фойдаланяпмиз. Масалан, илк концертимизда йигитларимиз инглиз тилида тайёрланган кўшиқларни ҳам маҳорат билан куйлашди. Бундан ташқари, А. Ўтегенов пианинода испанча куй ижро этди. Келгусидаги концертларимизда, имкони борича, хилма-хилликка бундан-да кенгрок эъти-

ИСТЕЪДОД

бор қаратмоқчимиз.

— Барибир авваллари унчалик танилмаган иқтидорли йигит-қизларни пойтахтдан топиш осон кечмагандир?

— Анча вақт сўраб-суриштирдик. Аввало, Ўзбекистон давлат консерваториясида таҳсил олаётган қорақалпоқ ёшларини излаб топдик. Шунингдек, Ўзбекистон давлат жаҳон тиллари, Ўзбекистон миллий университетида ҳам санъат соҳасида қобилияти бор талабалар кўпчилигини ташкил этар экан. Улар орасидан танлаб олинганлари ишончимизни оклашди. Бири қўшиқ айтса, бошқаси рақсга тушади, ана қимдир пианино ёки бошқа музика асбобини чалади. Хуллас, "Ойдинлар"нинг шуъласи, насиб этса, ёруғ ва нурли бўлишга ишонамиз.

Кумар БЕГНИЯЗОВА,
Зулфия номидаги Давлат мукофоти совриндори,
"Ойдинлар" ансамбли аъзоси.

Зулфиячилар кўргазмаси

Юртимизда баркамол авлод вакиллари-ни ҳар томонлама қўллаб-қувватлаш, рағбатлантириш масаласига алоҳида эътибор қаратилмоқда. Айниқса, улар орасида турли йўналишлар бўйича ўз истеъдодини намоён этишга интилаётган ёш иқтидорли қизлар ўртасида Юртбошини ташаббуси билан

Зулфия номидаги Давлат мукофотининг таъсис этилгани бу борада уларга кўрсатилаётган чексиз ғам-хўрлик намунасидир.

Ҳозиргача мазкур мукофот соҳибалари сони 168 нафарга етди. Улар орасида тасвирий санъат ҳамда халқ амалий санъати йўналишлари бўйича ижод қилаётганлари ҳам талайгина. Яқинда эса пойтахтимиздаги Ўзбекистон Бадий Академияси кўргазмалар залида Ўзбекистон Хотин-қизлар кўмитаси, Бадий академия «Наврўз-2011» анъанавий халқ хунармандчилиги фестивали доирасида ушатирилган Зулфиячи қизлар ижоди асосида ташкил этилган кўргазма очилди. Унда Айнура Сапекеева, Бибиназ Кайипова, Дилфуза Матбобоева, Насибхон Шарипова, Бону Азизова, Сурайё Мазмурбобоевалар ўз ижод намуналари билан иштирок этишмоқда.

— Бу кўргазма нуфузли мукофот соҳибаларининг юртдошларимизга янгилиниш, яшариш айёми бўлиши Наврўзи оламга бағишлаб тайёрлаган ўзига хос байрам тўҳфалари бўлди десак, муболага қилмаймиз, — дейди Ўзбекистон Хотин-қизлар кўмитаси етакчи мутахассиси Гўлжамол Асқарова. — Шоир шеърини ёки санъаткор бирор кўшиғини элга тақдим қилишни орзу қилгани каби бизнинг рассом қизларимиз ҳам ўзларининг ажойиб дид билан яратган асарларини халқимизга тақдим қилишни ният қилишган эди. Ўйлаймизки, бу кўргазма орқали уларнинг мафтункор ижодини янада кенгрок тарғиб этиш, янада руҳлантириш имконияти тугилади. Кўргазма 18 апрелгача давом этади.

Барно МИРЗААХМЕДОВА,
"Оила ва жамият" мухбири.

Уйғониш, янгилиниш айёми бўлиши Наврўзи олам ана табиат билан ҳамоҳанг ҳолатда одамлар кўнглига ҳам бир дунё эзгуликлар бағишлаб, бетакрор лаҳзаларни тўхфа этмоқда. Тошкент вилоятининг

Зангиота туманига қарашли Ҳасанбой қишлоғидаги "Норхўжа амин" номли маҳаллада нишонланган байрам тадбири ҳам ўзгача руҳда ўтганлиги билан кўпчилигини қувонтирди.

— Уч мингга яқин аҳоли, 367 та оилани бирлаштирган маҳалламизнинг аҳил, иноқ ва тотувлигига ҳаммининг ҳаваси келади, — дей-

ди маҳалла оқсоқоли Ҳикматилла Кўзиев. — Азалдан маълумки, бизнинг халқимиз бундай кутлуг кунларда бир-бирларига меҳр-оқибат кўрсатади. Биз ҳам ана шу анъаналарга амал қил-

ган ҳолда, кекан салар, қумакка муҳтож, ёлғиз инсонлар, кам таъминланганларга баҳоли қудрат ҳам моддий, ҳам маънавий ёрдам беришга ҳаракат қилдик.

Миллий қадриятлар ҳамда урф-одатларнинг ўзига хос намоишига айланган бу байрам тадбири кечгача давом этди.

Ўз мухбиримиз

Ҳасанбойда байрам бўлди

Ёнғинни ўчиргандан кўра...

йўл қўйишга тгани ҳам сир эмас. Ачинарли жиҳати, содир бўлган ёнғинларнинг аксарияти аҳоли яшаш жойларида келиб чиқаётганидир. Албатта, бунинг турли сабаблари бор. Бироқ пойтахтликлар орасида оддийгина ёнғин хавфсизлиги қондаларига роя қилаётган, ёш болаларнинг ўт билан ўйнашига эътибор бермаслик, газ ва электр ускуналаридан ўзбошимчилик билан фойдаланиш

аниқланган. Лекин минг афсуски, бу "тилсиз ёв", шунингдек, 6 нафар инсоннинг ҳаётига зомин бўлган, 6 нафари эса тан жароҳати олган.

Шундай экан, ёнғин хавфсизлиги хизмати ходимлари шахримиз аҳолиси ва пойтахтимиз меҳмонларини ҳар лаҳзада ҳушёр ва огоҳ бўлишлари ва қуйидаги зарурий эҳтиёт чораларига қатъий равишда роя этишларини алоҳида таъ-

ОГОҲ БЎЛИНГ!

кидлайди:

*Газ ва электр ускуналарини доимо назорат қилинг ва уйдан чиқиб кетиш олдида уларни ўчириб қўйинг;

*Қўлбола усулда ясалган электр иситиш мосламаларидан фойдаланманг;

*Очқ оловдан фойдаланганда эҳтиёткорлик чораларини қўйинг;

*Гурут ёки бошқа учқун чиқарувчи буюмларни болалардан узоқроқда тuting.

Мухтарам юртдошлар! Шунинг унутмангки, ёнғинни ўчиргандан кўра, ўз вақтида унинг олдини олган афзал.

М.ТУРСУНОВ,
Тошкент шаҳар ИИББ ёнғин хавфсизлиги бошқармасига қарашли 12-ХЕО кичик инспектори.

СОҒЛОМ ОНА – СОҒЛОМ БОЛА

Миллат камоли

Президентимиз Ислам Каримов раҳнамолигида мамлакатимизда аҳоли саломатлигини ҳимоя қилиш, шунингдек, оналик ва болаликни муҳофаза этиш масаласига давлат сиёсатининг устивор йўналишларидан бири сифатида эътибор қаратилаётганлиги бежиз эмас. Узоққа бориб ўтирмасдан, биргина 2009 йилни олайлик: Юртбошимиз томонидан “2009-2013 йилларда аҳолининг репродуктив саломатлигини мустаҳкамлаш, соғлом бола туғилиши, жисмоний ва маънавий баркамол авлодни вояга етказиш борасидаги ишларни янада кучайтириш ва самарадорлигини ошириш чора-тадбирлари дастури тўғрисида”ги ҳамда “Она ва бола саломатлигини муҳофаза қилиш, соғлом авлодни шакллантиришга доир кўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги иккита муҳим қарорнинг қабул қилиниши бу борада амалга оширилаётган ислохотлар узлуксиз, яъни изчил давом этаверишини кўрсатади. Ана шу ўтган мuddат оралиғида бутун мамлакат миқёсида мазкур соҳада комплекс чора-тадбирлар ишлаб чиқилиб, уларнинг ижросини таъминлаш бўйича қатор амалий ишлар давом этаётган.

потериоз, уч нафаридан фенилкетонурия касаллиги аниқланди ва улар дори-дармон ва махсус озиқ-овқат билан таъминланиб борилмоқда.

Фарзандларимиз саломатлигини мустаҳкамлашда фақатгина соғлиқни сақлаш тизимида эмас, бу билан боғлиқ барча соҳаларда ҳам янгиликлар, ўзгаришлар жараёни кечаётгани кузатишмоқда. Инсонларнинг соғломлиги, аёлларнинг чиройли кўриниш-ага бўлишлари учун бериладиган маслаҳатларнинг қарийб 90 фоизда спорт билан шугулланиш ҳақидаги фикрлар илгари сурилмоқда. Чунки, дунёда оғир хасталикка учраб, спорт билан машғул бўлганлиги тўғрисида узоқ умр кечириб, фаол ҳаёт кечирганлар ҳам кўпчилик ташкил этади.

Кейинги йилларда фарзандларини спорт тўғрисидаги бериш учун тинмай қаратиб қилаётган ота-оналар сони кескин ошаётгани кузатишмоқда. Янги куриллаётган спорт иншоотлари, хотин-қиз мураббийларга яратилган имтиёзлар, турли ёшда-

ги болалар учун ташкил қилинган спорт мусобақалари — болаларнинг барчаси эртанги кун ворисларининг болаликданок спортга бўлган қизиқишини янада оширишга қаратилган ишларнинг оддий бир кўринишидир.

— 10 ёшимдан бери спорт билан шугулланаман, — дейди 15 ёшли Ситора Бобокалонова. — Аввалига ўзимни тетик ҳис қила бошладим, кейин спорт ҳаётимга мазмун киритди. Жиддий шугулланишга киришдим. Пенчак-силат бўйича ўз ёшимдагилар ўртасида дастлаб Ўзбекистон, сўнг эса жаҳон чемпионлигига эришдим.

Бугунга келиб вилоят миқёсида спорт билан машғул ўқувчилар 278 минг 537 нафарни ташкил қилса, шундан 88 минг нафардан зиёдини, яъни 37 фоизини қизлар ташкил қилаётгани қувонарлиқдир.

Табиики, қизларнинг спортга бўлган қизиқиш ва эътиборининг кучайиши мураббий аёлларнинг сонига ҳам бевосита боғлиқ. Ҳозирда вилоят бўйича 5668 нафар ўқитувчи ва мураббий фаолият юритаётган бўлса, шундан 858 нафари хотин-қизлар. Уларнинг 154 нафари мураббий, 696 нафари жисмоний тарбия фани ўқитувчилари ҳисобланади.

Тиббиёт соҳасидаги ислохотлар бирданига ўз самарасини бермайди, албатта. Аммо шундай бўлса-да, ўтган йили оналар ўлими Самарқандда 2009 йилдагидан 2 нафарга, гўдақлар ўлими 55 нафарга камайди.

Спорт билан шугулланиш натижасида соғлиқни сақлаш бошқармаси маълумотларига кўра, болаларда куйидаги ўзга-

ришлар кузатилди. Вилоят бўйича спорт билан машғул болалар ўртасида юқумли касалликлар 2005 йилга нисбатан 24,8 фоизга камайган. Нафас олиш тизими хасталиклари билан касалланган болалар сони эса 19 фоизга, шунингдек, суяк-мушак тизими ва бириктирувчи тўқима касалликлари 36,7 фоизга камайгани кузатилган. Спорт билан мунтазам шугулланиш натижасида вилоятда 9 ёшдан 14 ёшгача бўлган ўғил болаларнинг бўйи ўртача 2,8 см.га, қизларнинг бўйи 3,4 см.га ўсиб, худди шундай ёшдаги ўғил болаларнинг вазни ўртача 3,1 кг.га, қиз болаларнинг вазни эса 2,5 кг.га ошди.

Албатта, мамлакатимизда олиб борилаётган ислохотларнинг асосий моҳияти инсонларнинг фаровон, эркин жамиятда яшашини таъминлашдан иборатдир. Бунинг энг муҳим омили эса оналар ва болаларнинг саломатлиги, аҳоли туришуш даражасининг яхшиланиши билан бевосита боғлиқ. Президентимизнинг Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик палатаси ва Сенатининг қўшма мажлисидаги маърузасида “Айниқса, ижтимоий-гуманитар соҳада эришилган марралар — аҳолини ижтимоий ҳимоя қилиш учун йўналтирилган давлат харажатларининг 5 баравар кўпайгани, турмуш даражасининг сезиларли равишда яхшиланиши ва бунинг натижасида оналар ўлими икки баробардан кўпроқ, болалар ўлими уч баробар камайгани, одамларнинг ўртача умр кўриши 67 ёшдан 73 ёшга, жумладан, аёлларнинг ўртача умр кўриши 75 ёшга етганини мамнуният билан таъкидласак арзийди”, дея эътироф этиши юқоридаги мисолларнинг яна бир ҳаётий исботидир.

Гулрух МҲМИНОВА,
“Оила ва жамият” мухбири.
Самарқанд вилояти.

Азим пойтахтимиз Тошкент шаҳри Марказий Осиёнинг энг гўзал ва бетакдор манзилларидан бири сифатида эътироф этилиши бежиз эмас. Кўп бора эшитганмиз, кўрганмиз. Айниқса мустақиллик йилларида бу кўхна шаҳар бутунлай ўзгача қиёфага эга бўлди. Бу ҳам халқимизнинг бунёдкорлиги ва ободликка ошўфталиги билан боғлиқ десам, муболаға бўлмайди. Мен бугун қадим ва ҳамиша навқирон Тошкентимиз ҳақида эмас, балки бу улугвор манзилга ярашиб турган маҳаллалар, тўғрироғи, ўзимизнинг аҳил ва иноқ гўшамиз Учтепа туманидаги Шофайзиб маҳалласи хусусида мухтасаргина сўз юритмоқчиман.

Ўз номига муносиб бўлган Шофайзиб маҳалласида бугунги кунда беш мингга яқин аҳоли, 480 та оила истикомат қилади. Турли миллат ва элат вакиллари бир оила фарзандларидек яшаб келишадиганига кўпчиликнинг ҳаваси келишини айтмасам ҳам бўлади. Бир гал телевизорда кўриб қолдим: қайсидир чет давлатдан келган меҳмонлар ўзбек маҳаллаларидаги бирдамлик ва аҳиллик, айниқса, меҳр-оқибат ришталари нега бу қадар мустаҳкамлиги сирларини билишга қизиқаётган экан. Ана шунда бу гапни эшитиб қулиб қўя қолдим. Нега десангиз, бундай азалий анъаналар бизнинг халқимизга авлод-аждодларимиздан мерос бўлиб келаётган энг қадрили бойликларимиз эканлигини уларга қандай тушунтириш, сингдириш лозимлиги ҳақида ўйлаб қолдим. Бизнинг маҳаллалардаги яшаш тарзи, муҳитини чуқурроқ англаш, бир сўз билан айтганда, эгаллаш учун аслида ўзбек бўлиб туғилиш кераклигини меҳмонлар билишармикан?

Ҳар гал бирор байрам ёки турли хил

тадбирлар баҳонасида йигилиб қолсак, кўп йиллардан бери маҳалламиз оқсоқоли сифатида элга хизмат қилиб келаётган фидойи инсон, “Шухрат” медали соҳиби Жўра Соипов бизларга қайта-қайта шундай дейдилар: “Азизлар, шундай дорилмомон кунларга етганлар бор, етмаганлар бор. Ота-боболаримизнинг бундай тинч, фаровон, тўқинчилик замонларда яшаш тушларига ҳам кирмаган-ку! Шунинг учун ҳаммамиз бугунги

МЕНИНГ МАҲАЛЛАМ — МЕНИНГ ОИЛАМ

дан, хотин-қизлар кенгаши аъзолари, маслаҳатчиларнинг аҳоли ўртасида одоб-ахлоқ, таълим-тарбия масалаларида ҳолисона иш олиб бораётганлигини кўрсатади. Халқимиз орасида “Ойланг тинч — маҳалланг тинч” деган ибора бежиз айтилмаган. Масалан, қайси бир хонадонда озгина кўнгилхиралик чиқса ёки эр-хотинлар ўртасидан гап қочса, шу кунгидек би-

лади. Шунинг учун оилаларнинг, айниқса, хотин-қизларнинг энг яқин сирдоши ва маслаҳатгўйига айланиб қолган Нигора Амиржоновна, Муҳаббат Тўлаганова, Маликаҳон Маҳмудоваларнинг жонбозлиги натижасида деярли ҳамма хонадонларда аҳиллик ва тотувлик ҳукмрон десаам янглишмайман.

Шу ўринда Шофайзиб маҳалласидаги ободончилик хусусида ҳам тўхталиб ўтмоқчиман. Худудимиздаги таълим-тарбия масаллари, спорт ва дам олиш майдончалари, хуллас, ишбилармон ва тадбиркор инсонлар ташаббуси билан қурилган замонавий савдо ва маиший хизмат кўрсатиш шохобчалари, миллий хунармандчилик билан шугулланаётган оилалар Шофайзибнинг кўркига кўрк қўшиб келаяпти. Энг қувончлиси, маҳалламизда қандай хайрли тадбир ўтказилса, ҳеч ким четда томошабинлик қилиб қараб ўтирмайди. Кам таъминланган оилалар ёки ёрдамга муҳтож инсонлар борми, бутун маҳалла аҳли бирлашиб, кўмак беради. Шунингдек, ҳашар уюштирилгудек бўлса ҳам фаоллар уйма-уй юриб, бирма-бир қаққириб юрмайди. Буларнинг барчаси ҳавас қилса арзигулик ибратли амаллар эмасми?

Шу боис айтмоқчиманки, ким бўлишимиздан қатъи назар, шу юртининг, шу овоз ва обод Ватанининг фарзандларимиз. Шундай экан, бизнинг миттигига Файзиб маҳалламизда амалга оширилаётган хайрли ишлардан руҳланганим боис ўз дил изҳорларини баён этгим келди. Ниятим, бундай эзгуликлар мамлакатимизнинг барча гўшаларида давом этаверсин.

Фарида ХАЙДАРОВА,
Тошкент шаҳри Учтепа туманидаги Шофайзиб маҳалласи фаоли.

Шофайзибга бир келсангиз...

ёруғ кунларнинг қадрига етайлик. Фарзандларимизнинг юрагига ҳам Ватанини севиш, қадрлаш ва энг муҳими, уни кўз қорачигидек асраб-авайлаш туйғусини сингдирайлик”. Бундай шукроналик, бағрикенглик замирида энг аввало, юртимиздаги тинчлик, барқарорлик ётганлигини яна бир қарра таъкидлашнинг истардим. Айниқса, маҳалламизнинг энг мўтабар онахони 98 ёшли Раҳимахон ая Алиева ҳамда дуоғўй отахони — 90 ёшли Абдувосик ота Абдуллаевларнинг шукронага тўла дил сўзлари бизларга фахру ифтихор бағишлайди.

Кейинги йилларда, кўз тегмасин, Шофайзибга дотинч оилалар, ажралишлар сони кескин камайди. Бу эса маҳалламиз фаоллари, шу жумла-

ринчи навбатда маҳалламиз оқсоқоли, қолаверса, бошқаларнинг ҳам тинчи йўқо-

9 апрель — Амир Тему́р таваллуд топган кун

Шарқ мамлакатлари, хусусан, Мовароуннахр аҳолисининг ижтимоий-иқтисодий ҳаётида қадимдан шаҳар бозорлари, улар воситасида олиб бориладиган ички ва ташқи савдо муносабатлари муҳим ўрин тутган. Ёзма манбаларда қайд этилишича, шаҳарнинг марказий бозорлари ўрта асрларда “Чорсу” деб номланган. “Ғиёс ул-лугот”да айтилишича, тўрт томонида раста ва дўконлар бўлган бозор “чорсу” дейилган. Баъзи лугатларга кўра, чорсу — тўрт тарафи йўл бўлган усти ёпик гумбазли бозордир.

Соҳибқирон Амир Тему́р даврида савдо ва хунармандчилик ғоятда ривожланди. Янги бозорлар, савдо расталари барпо қилинди. Шаҳар билан деҳқончилик воҳалари ва чорвадор кўчманчи аҳоли ўртасида савдо алоқалари кенгайди. Шаҳарлар мол айирбошлаш савдосида муҳим хизматни ўтади.

Самарқанд чорсу

1404 йили Самарқандда бўлган Испания элчиси Клавихонинг ёзишича, Самарқанд чорсуи Амир Тему́р фармони билан йигирма кунда қайта барпо этилган. Чорсу бозори рўпарасида шаҳарнинг шу номдаги дарвозаси қад кўтарган. Унинг теварагини қатор-қатор мисгарлик, кулол-

ҳида тўхталган. У Самарқанд бозорларида бугдой ва гуручнинг мўллиги ва арзонлиги, хунармандчилик молларининг сероблигини алоҳида таъкидлаган.

Жаҳон бозори бўлган юрт

Клавихо Самарқанд шаҳрида ўзи шах-

тондан ёқут, олмос, Хитойдан атлас, яшин тоши, мушк ва бошқа моллар, ўзга мамлакатлардан олтин ва қумуш олиб келинган”, деб ёзади.

Савдо

Йўллари назорати

Савдо алоқаларини жорий этишда, қарвон йўлларининг хавфсизлигига жиддий эътибор қаратилган. Амир Тему́р ва унинг жойлардаги ноиблари Хитой ва Ҳиндистондан Ўрта Осиё орқали Яқин Шарқ ва Европа мамлакатларига йўналган асосий халқаро савдо йўли — Буюк ипак йўлини назорат қилиб, савдо қарвонлари қатнови хавфсизлигини таъминлашда, рабоблар, қалъалар, кўприклар қуриш борасида муҳим чоралар кўрдилар ва Шарқ билан Ғарб ўртасида савдосотиқ ва элчилик алоқаларини ҳар томонлама ривожлантиришга катта эътибор қаратдилар. Амир Тему́р, энг муҳими, Эрон, Озарбойжон ва Ироқдаги майда ҳукмдорлар ўртасидаги тарқоқликка барҳам бериб, бу билан нафақат Мовароуннахр, балки Узоқ ва Яқин Шарқ мамлакатларининг иқтисодий ва маданий тараққиётига, халқлар ва мамлакатларни бир-бири билан яқинлаштиришга улкан ҳисса қўшди. Амир Тему́р Европанинг Франция, Англия ва Кастилия каби йирик қиролликлари билан бевосита савдо ва дипломатик алоқалар ўрнатди.

Маънавий равноқ омили

Соҳибқироннинг “Тему́р тузуқлари” китобида қайд этилган ушбу кўрсатмалар тарих учун жуда муҳимдир:

— Касбу хунар ва маърифат аҳлларига салтанат қорхоналаридан юмуш берилсин.

— Билагида кучи бор фақир-мискинлар эса ўз аҳволи ва касбу қорига қараб иш тутсинлар.

— Деҳқонлар ва раиятдан қайси бирининг деҳқончилик қилишга қурби етмай қолган бўлса, унга экин-тикин учун зарур уруғ ва асбоб тайёрлаб берилсин.

— Агар фуқародан бирининг уй-иморати бузилиб, тузатишга қурби етмаса, керакли ускуналарини етказиб бериб, унга ёрдам қилинсин.

— Ҳар тоифа ва ҳар жамоадан кимки ўз ихтиёри билан сипоҳарчилик хизматига киришни истаса, уни аскарликка олсинлар.

Соҳибқироннинг энг юксак фазилати, мамлакатнинг молиявий, иқтисодий ривожидан илм-маърифат, санъат ва маданият тараққиёти учун фойдаланар эди. Чунончи, Алишер Навоий Амир Тему́рнинг илм ва маънавият аҳлига кўрсатган ғам-хўрлиги ҳақида бундай дейди: “Амир Тему́р қаерда фан, маданият ва санъат аҳлини учратса, ўз ҳомилийига олар, иззат-икром кўрсатар, уларнинг тарбиясига аҳамият берар ҳамда бу зотлардан ўз олий мажлисида надим (маслаҳатчи) сифатида ва бошқа лавозимларда фойдаланарди”.

Соҳибқирон Амир Тему́р давридаги савдо-тижорат муносабатлари халқаро миқёсга кўтарилган бўлиб, жаҳон тарихида ибратли воқеадир.

Рахшона КЕНЖАБОВЕВА,
Тошкент ислом университети талабаси.

ИЛҲОМ

Ватан нурдир, ёруғлик,
Меҳру жонга қоруғлик.
Ватан кўз ёш, соғинсанг,
Ватан — Қаъба, сизгинсанг.

Ватан — таянч, ватан — тоғ,
Ватан гулдир, ватан — боғ.
Ватан — бешик, сабрдир
Энг сўнги дам қабридир.
Удан айирма, Тангрим!

Нуртошбоку
САИДОЛИМ қизи.

МИХХАТ — қадимда қўлланилган, миҳ ёки поначаларга ўхшаш белги — ҳарфлари лой тахтачаларга ўйиб ёзилган идеографик ёзув “миххат” деб аталган.

ШИЙПОН — бу сўз тилимизга асли қадимда хитой тилидан кириб келган бўлиб, унинг туб илдизи “тош уй” деган маънони англатади.

Шийпон — далада ишловчиларнинг дам олиши ва овқатланиши учун махсус қурилган ёзлик бино ёки айвон.

Ховуздан йигирма қадамлар нарида тўрт томони очик, устунлари чиройли нақшланган, ердан одам бўйи баланд кўтарилиб солинган каттагина шийпон, бунинг атрофи гулзор...

Ойбек

ЖАВЛОН УРМОҚ — тилимизда ғайрат-шижоат кўрсатмоқ, бирор нарсга ҳозирлик кўрмоқ, отланмоқ маъноларини англатадиган “жавлон урмоқ” бирикмаси аслида “сайр килмоқ” деган мазмунни ифодалайди. Чунки, “жавлон” сўзининг туб маъноси “юриш, сайр қилиш, адашиш” деган маъноларни билдиради.

Мана бу от-арава сизники, сизга бердим, қани, ўтириб бир жавлон қилиб келинг.

Ойбек

Маликаи айёр,
агар турсанг сўзингда,
Сенинг билан
йўлга жавлон қилайин.
“Гулшанбоғ” дostonидан

ЧАЙЛА — бир қарашда бу сўзнинг “яйлов” деган сўзга алоқаси йўқдай туюлади. Қадимда “чайла” сўзининг “чайлаг” шакли бўлган. У ҳолда “чай” деган сўзнинг туб илдизи нима? Қадимги туркий тилларда “чай” “ёз” деган маънони билдирган. Демак, “ёз”нинг “йай” ва “чай” шакллари бўлган. Демак, “чайла” маъносидаги “чайлаг” сўзи ҳам худди яйлов сўзи каби “ёзлоқ” маъносини ифодалайди. “Яйлов” кенг маънодаги “ёзлоқ”ни ифодаласа, “чайла” ёзда яшайдиган жойни билдирган.

ТАЙГА — бу сўз асли “тайга” бўлган ва қадимги олтой тилларида “қояли тоғ” деган маънони билдирган.

Осиё, Европа ва Американинг шимолидаги қалин ўрмон худуди тайга деб аталади. Тайгалар қуршови ичида бутун, ажратиб бўлмасди кундузми ё тун.

Максуд Шайхзода

КЕНЖА — оилада энг кичик ва охирги фарзанд маъносини ифодалаган “кенжа” сўзи қадимги даврларда “кечки” деган маънони билдирган. **Лутфинисо эрининг давлатидан мумкин қадар кўпроқ кўпориб, шу кенжа арзандасига сарф қилишга уринар эди.**

Ойбек

ТАЁҚ — бу сўзнинг туб илдизи “таянш” маъносидаги “тая” сўзидир. Лекин тилимизда бу сўзнинг хасса маъносидан бошқа дарахт шохи бўлаги, қалтак, зарб маънолари ҳам бор.

Мисол: оёқ чарчаса,
таёқ ярайди. (Мақол)
Айтилмаган кўноқ,
Йўнилмаган таёқ.

Эшқобил ШУКУР
тайёрлади.

СОҲИБҚИРОН ДАВРИДА САВДО МУНОСАБАТЛАРИ

чилик, сартарошлик, махсидўзлик, нажорлик, заргарлик ва бошқа дўконлар ва устоналар ўраб олган эди. Уларда зарурий уй-рўзгор ашёлари, заргарлик зеб-зийнатлари, жаҳонга донги кетган ложувард, тилларанг, хаворанг бўёқлар, қурол-аслаҳалар, совут, баргуствон (совут, қалқон ва дубулға каби ўқ ўтказмайдиган анжомлар) сингари ҳарбий қийимлар сотиларди. Обираҳмат сувида қоғоз жувозларида тайёрланган турли нав қоғозлар билан савдо қилувчи махсус дўконлар ҳам мавжуд эди. Булардан ташқари, чорсуда хушнавис хаттотлар, муқовасоз саҳофлар, китоб varaқларига жило берувчи наққош ва лаввоҳлар ҳам дўконлар очиб олган бўлиб, бозорга айрича фойз бағишлардилар. Чорсудаги дўконлар турли хил ип ва шойи, жун ҳамда бахмал матолар ва улардан тикилган турли-туман қийим-кечаклар, шунингдек, кулолчилик маҳсулотлари, зеб-зийнатлар билан тўла бўларди.

Элчини ҳайратга солган қарвонлар

Клавихо Самарқанд шаҳридаги қовун савдоси ҳақида қуйидагича ёзади: “Ҳар кун қовун ортилган туялар шаҳарга кириб келар, қовунларнинг барчаси бир кунда сотилиб кетиши ва истеъмол қилиниши, албатта, ҳайратланарлиқдир”. Элчи шаҳарга келадиган савдо қарвонларини кўриб, янада ҳайрон қолади. Масалан, у Самарқандда эканида Хитой пойтахти Хон-балиқдан 800 туялик савдо қарвони келганини кўради. Клавихо “Буюк Амир Тему́р тарихи” асида Самарқанд бозори, ундаги ички ва ташқи савдо мавзусига ало-

сан гувоҳ бўлган қуйидаги ҳолатларни эътироф этади: “... Бундан ташқари, шаҳарга дунёнинг турли чеккаларидан сархил моллар кириб келар, Русия ва Тартиядан тери маҳсулотлари, Хитойдан дунёда биринчи ўринда турадиган, жуда қимматбаҳо ипак матолар ва бошқа ноёб моллар — олмос, дуру гавҳарлар олиб келинади. Ҳиндистондан эса бу шаҳарга ҳар хил ёнғоқлар ва турфа гуллар келтирилади. Бундай ажойиб нарсалар Александрияда ҳам йўқ эди. Шаҳарда майдонлар кўп, уларда савдо-сотик ишлари гуркираган, яъни қовурилган, қайнатилган (димланган) гўшт, турли усулларда пиширилган товуқ ва қуш гўшлари, мевачевалар ҳамда нонларнинг туну кун савдоси бўларди”.

Бошқа тарихий манбаларда ҳам Тему́р даври савдо муносабатларига алоҳида тўхтаб ўтилган. Масалан, Ибн Арабшоҳ “Самарқандга чет мамлакатлардан, хусусан, Хуросондан маъданлар, Ҳиндис-

Наврўзжон, уйимга кира қол,
Энг муштоқ уйимга кира қол,
Соғинган кўнглимга кира қол,
Соғинган баҳорим, хуш келдинг.

ВАТАН ЖОНДИР

Ватан қондир, ватан — жон,
Ватан — орзу, ватан — шон.
Ватан армон кўплагарга,
Донғи сизмас кўплагарга.

Ватан — қуёш, ватан — ой,
Ватан саҳий, ҳотамтой.
Ватан — севаги, ватан — бахт,
Ватан тождир, ватан — тахт.

БАҲОР ТАРОНАСИ

Бинафша бўйлари сочилди,
Тоғларда доғлар очилди,
Кўнгилдан тугунлар ечилди,
Ўргилай баҳорим, хуш келдинг.

Қирларни қоплади кўкатлар,
“Наврўз”лаб юришар элатлар,
Шеър бўлиб кетади суҳбатлар,
Айланай баҳорим, хуш келдинг.

Мен доим кўкламни севаман,
Сочимни шабнамга юваман,
Баҳорий елларни қуваман,
Ой чехрам, баҳорим, хуш келдинг.

Авлод (насл) қолдириш — Яратганнинг одамзотга берган энг буюк низоми саналади. Лекин баъзи бир шундай хасталиклар борки, улар бу азалий анъанани давом эттиришга жиддий тўқинлик қилади. Бу — бепуштлиқ бўлиб, унинг давосини топиш эндиликда тиббиётда янгилик ҳисобланмайди. Шу боис, бугун эркеклар бепуштлиги хусусида сўз юритмоқчимиз. Бу хасталик бирламчи ёки иккилламчи бўлиши мумкин. Бирламчи бепуштлиқ деб шу эркекдан би-

СОҒЛИГИНГ — БОЙЛИГИНГ

даги яллиғланишлар, юқори нафас йўллари касалликлари. Тана ҳарорати 38 даражадан кўтарилганда сперма ҳосил бўлиши 6 ойгача камайиши мумкин. Охири маълумотларга кўра, тана ҳарорати кўтарилиши сперматозоид жароҳатланиши билан ҳам боғлиқ бўлиши кузатилаётган. Баъзи беморларда ҳар қанақа оператив муолажалардан кейин

олиб келувчи асосий фактор деб ҳисоблашади.

Сперматогенез нормал кечиши учун тестостерон (эркаклик гормони) концентрацияси етарли даражада бўлиши керак. Варикоцеле касаллигида жинсий гормонлар синтез қиладиган ҳужайралар жароҳатланади. Бу ҳужайраларнинг жароҳатланиши тестостерон синтези сусайиши ва сперматогенездаги ўзгаришлар-

СОЛИҚ ФАОЛИЯТИ

Назорат мажбурий, бажариш ҳам...

Бугунги кунда нафақат назорат-касса машиналари, балки аҳолига хизмат кўрсатишнинг янада замонавийроқ турлари пайдо бўлмоқдаки, буларнинг барчаси табиий равишда тарққиёт асрининг маҳсуллари сифатида қабул қилинмоқда.

Шу ўринда Президентимиз томонидан аҳоли билан ҳисоб-китоб қилиш тизимида назорат-касса аппаратларини мажбурий қўллаш тўғрисида 1994 йил 26 декабрда (1997, 1998, 1999, 2000, 2006 ва 2010 йилларда ўзгариштирилган) қабул қилинган қарор ва ана шу муҳим ҳужжат асосида ишлаб чиқилган дастурлар ижросини таъминлашда бевосита солиқ идоралари зиммасига ҳам катта масъулият юклатилган эди. Албатта, бу борада пойтахтимизнинг Учтепа тумани давлат солиқ инспекцияси ходимлари ҳам ўтган муддат ичида кенг қўламдаги ишларни амалга оширдилар. Худудимизда мулкчиликнинг барча шакллари бўйича фаолият юритаётган савдо корхоналари, муассасалар ва ташкилотлар (Молия вазирлиги, Давлат солиқ қўмитаси, Марказий банк ва адлия вазирлиги томонидан тасдиқланиб рўйхатга киритилганлари бундан мустасно)нинг назорат-касса машиналари билан узлуксиз ишлаши назорат қилиб борилаётган.

Албатта, туман ДСИ ходимлари томонидан режа асосида ўтказилган назорат текширувлари ҳамда олиб бориладиган мониторинглар натижасида сертификатга эга бўлмаган ёки белгиланган ягона техник талабларга жавоб бермайдиган назорат-касса машиналаридан фойдаланиш, шу жумладан, ноқонуний тарзда мижозга чек беришга йўл қўйилган ҳолатлар бўйича тегишли равишда қонуний чоралар белгиланди. Энг асосийси, туманимиз аҳоли ҳамда уларга хизмат кўрсатаётган субъектлар ўртасида ушбу қарорнинг мазмун-моҳиятини тушунтириш, тарғиб этиш масаласига ҳам алоҳида эътибор қаратилмоқда.

Улугбек ҚИЛИЧЕВ,

Тошкент шаҳри Учтепа туман ДСИ шўба бошлиғи.

Нажот йўли йўқ эмас

порта ҳам ҳомиладорлик кузатилмаганда, иккилламчи бепуштлиқда эса унинг ҳаёти давомида ҳозирги ёки бошқа никоҳдан бирорта ҳомиладорлик ҳолати кузатилса айтилади.

Бутунжаҳон соғлиқни сақлаш ташкилоти маълумотларига кўра, бирламчи бепуштлиқ Урта Шарк ва кўпроқ, Марказий Африка давлатларида катта кўпроқ учрайди. Бепуштлиқ (бирламчи ва иккилламчи)нинг тарқалиши бола туғиш ёшидаги жуфтликларда ўртача 15% ни ташкил қилади. Европада бу кўрсаткич турлича ва ўзгариб бораётган бўлиб, бу муаммо бўйича мурожаат қиладиган жуфтликлар 4-17% ни кўрсатмоқда. Бола туғиш ёши охиридаги жуфтликларнинг 3-4% и фарзанд кўриш иштиёқи баландлигига қарамадан, бепуштлиқ қолишади. Бундай жуфтликларнинг ярмида эркекнинг "айби" аниқланади. Аммо барча эркекларнинг 7% и ўз ҳаёти давомида фарзанд кўриш муаммоларига дуч келишади. Афсуски, кўп ҳолатларда аёл йиллар давомида тиббий текширувлардан ўтиб, даво чораларини кўради, лекин даволувчи врач тавсияларига қарамадан эркеклар тиббий текширувларни ноаниқ муддатга суриб қилишади. Кўп ҳолатларда эркекларнинг аксарияти "Менин жинсий ҳаётимда муаммо йўқ" деган қатъий фикрда бўлиши муаммони кучайтирмоқда.

Бепуштлиқда химояланиш-сиз жинсий ҳаётингиз давомийлиги — оилар сони аҳамиятга эга. Уч йилдан кам вақтдаги бепуштлиқ ҳолатларида табиий ҳомиладорлик кузатилиши имкониятлари катта. Урологлар томонидан кўйидаги касалликларнинг ҳомила бўлишига таъсири исботланган: қанди диабет, потенция ўзгаришига олиб келувчи асаб касалликлари, сперма ҳосил бўлиши ва ажралишидаги бузилишлар, сил касаллиги сабабли сперма ҳаракатига таъсири бўлган моятда ва простата бези-

"бола қилиш" хусусияти вақтинча камайиши мумкин, айниқса, муолажа умумий оғриқсизлантириш остида олиб бориладиган сперматогенезда (уруғ ҳосил бўлишида) ўзгаришлар 3-6 ойгача давом этиши мумкин.

Шунингдек, эркекларнинг никоҳдан ташқари пала-партиш жинсий ҳаёт кечириши натижасида юқувчи касалликлар, паротит, крипторхизм, варикоцеле, мойларлат ейтиши каби ҳолатларни ўтказганлиги ҳам муҳим аҳамиятга эга. Касалликлар орасида варикоцеле касаллиги алоҳида ўрин эгаллайди. Варикоцеле — уруғ тизимчаси вена томирлари кенгайиб кетиши, сперматогенез бузи-

ли олиб келиши ҳақидаги тахминлар ҳам мавжуд. Бу ҳолатни ҳақлаш мақсадида қондаги тестостерон миқдори текшириб кўриладиган. Бир қанча текширувларда варикоцеле билан оғир беморларда тестостерон миқдори камлиги аниқланган.

Булардан ташқари, сперматогенезга интенсив нурланиш ва нурланиш давомийлигининг ҳам таъсири юқори. Атроф-муҳитдаги юқори ҳарорати, симоб, қадимий ва бошқа оғир металллар, пестицид, гербицид каби химикатлар билан узок вақт ишлаш ҳам сперматогенезнинг сусайишига олиб келади. Чекиш ва спиртли ичимликлар сперма ҳосил бўлишини камайтиради, бундан ташқари, эркеклик жинсий гормони тестостерон ҳосил бўлишини камайтириш билан жинсий мойиллигини сусайтиради.

Беморлар диагностикасида жинсий аъзолар кўриги, лаборатор текширувлардан сперма таҳлили, МАР — тест, гормонлар текшируви (ФСГ, пролактин, тестостерон, ЛГ), қон ва сийдик анализлари спермага таъсир қилувчи системали касалликлар диагностикаси учун муҳим омил ҳисобланади. Заҳрур бўлганда қўшимча инструментал текширув усуллари: термография, рангли ультратовушли доплерография, жинсий аъзолар ультратовуш текширувлари ва мойларлат биопсияси амалиётлари бажарилади.

Насл қолдириш хусусияти бу организм соғломлиги кўзгуси ҳисобланади. Агарда ҳар биримиз соғлом турмуш тарзи, яъни жисмоний тарбия, асабини асраш, тўғри овқатланиш ва бошқа қатор яшаш қоидаларига қатъий риоя қилсак, энг муҳими, организмда туғма анатомик аномалиялар аниқланмаса, уругдон яллиғланиш касалликлари, уларнинг жароҳатлари кузатилмаса, ҳар бир эркекнинг бахтли ота бўлиши шубҳасиз.

Баҳодир РАҲМАТУЛЛАЕВ,
Тошкент шаҳри 1-клиник шифохонаси врач урологи, тиббиёт фанлари номзоди.

«ZENN-SHANS»

ИЛМИЙ ЎҚУВ
МАРКАЗИ

Абитуриентларни олий ўқув юртимизга ўқишга кириш учун қуйидаги фанлар бўйича тайёрлайди: кимё, биология, она тили ва адабиёти, математика, физика, инглиз тили, тарих, рус, немис тили. Маъмулотларни фан докторлари, фан номзодлари ва дарсчилик мутахассислари олиб борадилар.

Марказ дарсларининг юқори даражали сифатига қанолат беради. Назарий ва амалий маъмулотлар махсус чуқурлаштирилган дастурлар асосида ҳамда «Ахборотнома»лар, илмий вариантлари бўйича ўқитилади. Ҳар бир фан ҳафтада 3 марта 2 соатдан дарс жадвалига киритилади. Марказдан барча зарур дарслик ва ахборотномаларни сотиб олиш мумкин.

Маъмулотлар сентябрь ойидан бошлаб 1 августгача 11 ой давом этади. Дарслар ўзбек ва рус тилларида олиб борилади.

Охириги беш йилликда абитуриентларимиз 85-90% ўқишга қабул қилиндилар.

Натижалар билан марказда танишиш мумкин. Шунингдек, ушбу илмий ўқув марказида рус ва инглиз тилини ўрганиш курслари ҳам бор.

МАНЗИЛ: Тошкент шаҳри, Юнусов тумани, 2-мавзе, 14-а уй (9 қаватли бинонинг 1-қавати).
Мўлжал: Юнусов, «Универсам» бекати, «Юнусов» бозори қаршисида «Ўқтамбанк» енида.
ТЕЛЕФОНЛАР: 8(371) 221-35-56, 221-86-09.

«NORBEKOV
SOG'LOMLASHTIRISH MASKANI»Сизларни соғломлаштириш
курсларида таклиф этади!

Агар Сиз истасангиз, дардингиздан ўзингиз халос бўлишингиз мумкин. Бу йўлда биз Сизга ёрдам берамиз. Бунинг учун Сиздан фақат хоҳиш, ҳаракат, ишонч ва озгина меҳнат талаб қилинади. Марказимизда академик Мирзакарим Норбеков услуби бўйича ҳеч қандай дори-дармонсиз, ташқи таъсирларсиз 10 кун мобайнида турли хил машқлар ёрдамида инсоннинг ички ҳимоя кучлари ишга солиниб, кўплаб дардлардан фориғ бўлишингизга кўмаклашилади.

Жумладан: кўз касалликлари, астигматизм, узоқ ва яқинни кўра олмастик, катаракта, қон томирлар вариколи, қон босими омиши, остеохондроз, қорак-қон томирлари хасталиги, кўз ва қулоқ нерви невритлари, ички аъзо хасталиклари, ошқозон-ичак хасталиги, ўпка-нафас олиш системасидаги муаммолар, модда алмашинуви, умуртқа поғонаси, гинекологик, урологик, аллергия терм хасталиклари, астма, простатит, гипертония, экзема ва бошқа касалликлар. Бундан ташқари, соғлиқнингизни тиклабгина қолмай, турли хилдаги оғриқлар, руҳий тушунлиқ, уйқусизлик, асабийлашиш ҳолатлари, оилавий ва атрофингиздагилар билан бўладиган муаммоларни бартароф этишингизга ёрдам берилади. Академик Мирзакарим Норбековнинг соғломлаштириш услуби фойдали, шу билан бирга, оддий ва самарали. Бу услубнинг асосини Шарк файласуфларининг мумтоз аъёнлари ва қадим китобларда тасвирланган, йиллар синовидан ўтиб келган соғломлаштириш усуллари ташкил қилади. Бу усулдан марказимизда ёшдан қатъи назар, барча фуқаролар фойдаланиши мумкин.

Таништирув кун 9 апрель соат 9⁰⁰да.
12 апрель соат 13⁰⁰да.

Манзилимиз:

Биринчи кун кириш бепул

Тошкент шаҳри,
Чўпон ота кўчаси, 23-а уй
Мўлжал: метронинг М.Улугбек бекати,
9 қаватли сариқ бинонинг орқасидаги 2 қаватли бинода.

Маълумот учун телефонлар: (8 371) 276-44-59; 276-28-89.
www.norbekov.uz e-mail: madadi.sino@mail.ru

«ЎКТАМХОН-НУР» ЎҚУВ МАРКАЗИ

қуйидаги ўқув курсларига таклиф этади:

Тикучилик — 3 ой, бошловчилар — 5 ой.
Тўй ва оқшом либослари — 1-2 ой.
Аёллар костюм-шим, плаш-пальто — 1-2 ой.
Хамшира — 6 ой, 4 ой ўқиш.
Хамшира (тезкор) — 3 ой.
Тиббий массаж — 2 ой. Нуктали — 1 ой.
Торт ва пишириқлар — 2 ой.
Пишириқлар олий курси — 1 ой.
Уйғурча таомлар ва салатлар — 1 ой.
Аёллар сартарошлиги — 3 ой.
Педикюр, маникюр — 1 ой.
Сартарошлик — 3 ой.
Тўй ва оқшом турмаклари ва мажия — 1 ой.
Бухгалтерия ҳисоби — 3 ой.
Элита парда ва чойшаблар тикиш олий курси — 1 ой.
Сартарошлик — 2-3 ой (ўғил болалар учун).
Каштачилик — 3 ой (машинада вышивка).
Тўқучилик — 2 ой.
Инглиз тили — 3 ой, бошловчилар — 6 ой.
Рус тили — 3 ой, бошловчилар — 6 ой.

Бисер, яъни мунчоқ тикиш — 2 ой.
Сунъий гул ясаш — 1-2 ой.
Компьютер сабоқлари — 2 ой. Интернет — 1 ой.
Арабча ва миллий рақс — 3 ой.
Барчаси аналити билан
Ётоқхона мавжуд.

**Ўқиниш туғатганларга
ДИПЛОМ берилади.**

Манзил: Тошкент шаҳри Юнусов тумани 3-мавзе, 1-уй, 31-хона. Мўлжал: Юнусов бозори орқасида.
Тел: (8 371) 221-17-95, 221-77-72 (18⁰⁰), 225-97-93 18⁰⁰ дан 22⁰⁰ гача.
Филiaal
Манзил: Хамза тумани Фарғона йўли кўчаси, Қўйил, 4-уй
40-хона. Тел: (+9987) 785-90-30 (кундузи)

ОРОЛБЎЙИДА ЙИЛБОШИ ТАНТАНАЛАРИ

Қорақалпоғистон Республикаси соғлиқни сақлаш вазирлиги ва соғлиқни сақлаш ходимлари касаба уюшмаси кенгаши барча юртдошларимизни ҳамда шу соҳада фидойилик намуналарини кўрсатиб келаётган ҳамкасбларимизни Баҳор байрами — Наврўзи олам билан самимий муборакбод этиб, уларнинг аҳоли саломатлиги йўлида олиб бораётган хайрли ишларига омад ва зафарлар тилайди!

Наврўз байрами нишонланаётган ушбу файзли кунларда Қорақалпоғистон Республикасининг барча шаҳар ва туманлари, овулларида кенг кўламдаги ободонлаштириш ва кўкаламзорлаштириш ишлари ҳам амалга оширилмоқда.

Бугунги кунда республика соғлиқни сақлаш ходимлари касаба уюшмаси кенгаши тизимида 44633 нафар аъзолар 98 та бошланғич ташкилотга бириккан. Шуниси қувонарлики, бошланғич ташкилотнинг 49 тасига хотин-қизлар раҳбарлик қилиб келишмоқда. Тармоқдаги 36 минг нафарга яқин аёллар оналар ва болалар сиҳат-саломатлигини муҳофаза қилишдек савобли ишларга ўз ҳиссаларини қўшишмоқда.

Соғлиқни сақлаш вазирлиги ва тармоқ касаба уюшмаси кенгаши ходимлари Наврўз байрами кунлари Беруний ҳамда Амударё туман тиббиёт бирлашмалари ходимлари ҳузурида бўлиб, кенг жамоатчилик ўртасида Юртбошимиз ташаббуси билан амалга оширилаётган “Соғлом она — соғлом бола” гојасини ҳаётга кенг татиқ этиш, тиббий маданият, соғлом турмуш тарзини тарғиб қилиш бўйи-

ча хайрли тадбирларни амалга оширмоқда.

— Яқинда Тахиатош шаҳридаги Меҳрибонлик уйи тарбияланувчилари ҳузурида бўлиб, уларга яратиб берилаётган шарт-шароитлар билан атрофлича танишдик, — дейди **Қорақалпоғистон Республикаси соғлиқни сақлаш ходимлари касаба уюшмаси кенгаши раиси Лизахон БАЙБОСИ-НОВА**. — Болажонларга кенгашимиз томонидан байрам совғалари, спорт анжомлари улашилди.

Оролбўйи ҳудудларида ўтказилаётган Наврўз шодиёналари барчанинг кўнглига шоду хуррамлик улашмоқда. Барча инсонлар бу қадим ва азалий айёмнинг бетакрор тароватидан завқ-шавқ туймоқда.

**Шавкат СУЛТОНОВ олган
суратлар (т)**

БОҚИЙ МЕРОС

Ўзбек нима дейди?

Ўзини йўқотиб кўйиш, чўчиш ҳолати:
Тили калимага келмай қолди...

Беғам, орқайин, беҳафса-ла одамга:
Дунёни сув босса, тўпигига чиқмайди...

Устамонлик, олдиндан кўра билишда:
Бу шохида юрса, у баргиде юради...

Чакқон, қўлли-оёқлилар ҳақида:
Оёғи олти, қўли етти...

Манманлик, кибрланиш, мактанчоқликка:
Кўрмаганнинг кўргани қурсин...

Нокасга қарз бериб ололмаган кишига:
Қўлдан бериб, оёқдан тўзасан...

Эринчоқ, танбал одам танқиди:
Қўлини совуқ сувга урмайди...

Муте, боқиманда одамга:
Қўлга қараган...

Ўғри, бетарбия одамга:
Қўли эгри...

Ризқ-насибани ўзи топиб-туттишга даъват:
Қўлдан берганга қуш тўймас...

Нотенглик, ҳар хиллик табиийлиги ҳақида:
Беш қўл баравар эмас...

Бекадрлик, камситилган шахсга ачиниш:
Тирноқчалик қадри йўқ...

Такаббур, ғаразгўй одам танқиди:
Тирноқ остидан кир қидиради...

Ҳар ким ўз дардини ўйлаш ҳақида:
Азага борган аёл ўз дардини айтиб йиғлар...

Анойилик, соддаликка нотўғри баҳо берилса:
Андишанинг отини қўрқоқ қўйманг...

Ишни кеч, аммо пишиқ бажарганга:
Яхши от кейин чопади...

Текинхўр, баднафс кишиларга:
Бели оғирмаганнинг ётиб нон ёйишини кўр...

Жанжал, ноҳақлик, оила парокандалиги танқиди:
Бир кун жанжал чиққан уйдан қирқ кун барака қочар...

Ўзгаларга ёмонлик соғинишнинг муқаррар жазоси ҳақида:
Бировга чоҳ қазиган унга ўзи йиқилади...

(Давоми бор.)

**Махмуд САТТОР
тайёрлади.**

Нотариус ва фуқаро: масъулият тенглиги

Кўпчиликка яхши маълумки, нотариал идораларнинг ўзига хос жиҳатларидан бири нотариал фаолиятни амалга оширишда низоосиз муносабатларни ҳал этишдир. Шу сабабдан ҳам нотариуслар бу жараён вақтида бевоқиф фуқаролар билан мулоқотга киришиб, шубҳа туғдирмайдиган, бошқа шахсларнинг манфаатларига путур етказмайдиган ҳаракатларни тасдиқлайдилар, яъни мазкур ҳаракатни амалга ошириш орқали фуқаролар ва юридикт шахсларнинг қонуний манфаатларини ҳимоя қиладилар.

Нотариус ўз фаолияти давомида амалдаги қонун ҳужжатларига риоя қилган ҳолда фуқароларга мазкур ҳаракатининг ҳуқуқий аҳамияти ва келиб чиқиши мумкин бўлган оқибатларини ҳам батафсил тушунтиради. Аммо амалиётда шундай ҳолатлар ҳам учрайдики, нотариал идорага мурожаат қилган айрим тарафларга муайян бир битимнинг ҳуқуқий оқибати тушунтирилганда ҳам улар ушбу ҳолатга юзаки ёндошиб, оқибатини чуқур ўйламасдан қарор қабул қилишади-да, кейинчалик битимни бекор этиш учун турли

хил баҳона ва ваъдалар билан тегишли ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органларга мурожаат қиладилар.

Масалан, К. исмли фуқаро ўзига тегишли бўлган мерос мулкдаги улушидан қизи Ш. фойдасига воз кечишини айтиб, бу ҳақдаги аризани нотариал тартибда тасдиқлаб беришни сўрайди. Нотариус томонидан мерос мулки улушидан воз кечишининг ҳуқуқий оқибатлари, жумладан, меросдан воз кечиш, кейинчалик бекор қилиниши ёки қайтариб олиниши мумкин эмаслиги тушунтирилган, меросхўр ушбу ҳолатларни тушуниган ҳолда, ўз хоҳиш-истагига кўра уй-жойдаги мерос улушидан қизи фойдасига воз кечди. Аммо орадан ҳеч қанча вақт ўтмасдан, шу фуқаро нотариал идорага мурожаат қилиб, қизи билан ўрталарида низо чиққанлигини, фарзанди мазкур уйни ўз номига мерос тариқасида ўтказиб олганидан сўнг феъл-атвори, ота-онасига бўлган муносабати кескин ўзгарганилиги сабабли мерос мулки улушидан воз кечиш аризасини бекор қилиб беришни сўрайди. Бироқ Ўзбекистон Республикаси Фуқа-

ролик кодексининг 1147-моддасига асосан ушбу аризани бекор қилиш ёки қайтариб олиш мумкин эмаслиги сабабли бу талаб рад этилди. Шундан сўнг бу шахс суд ва бошқа ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органларга аризани бекор қилиш мақсадида турли баҳоналарни рўқач қилиб, йиллаб овора бўлиб юрди, лекин ушбу нотариал ҳаракатни бекор қилиш учун асос бўлмаганлиги сабабли қарор ўз кучида қолди.

Демак, нотариал ҳаракатни амалга ошириш нафақат нотариусдан, балки унинг иштирокчиси бўлган ҳар бир шахсдан ҳам жиддий эътибор ва ҳуқуқий саводхонлики талаб этади. Қолаверса, ҳозирги вақтда нотариуснинг ўз касбига масъулиятини ошириш мақсадида нотариус қасамёди институти жорий қилинди. Хулоса қилиб айтганда, нотариуслик — масъулиятли касб ҳисобланиб, ҳар бир нотариал ҳаракатни амалга ошириш ундан юксак савия, талабчанлик, ҳушмуомалаликни, шу билан бирга, ҳузурига келган ҳар бир инсонга ҳолисона, ҳалол ва виждонан хизмат кўрсатишни тақозо қилади.

Зулфия РОЗИЕВА,
Бухоро шаҳар 2-сонли
давлат нотариал идораси
нинг катта нотариуси.

АЖИБ ОЛАМ • АЖИБ ОЛАМ • АЖИБ ОЛАМ

КУБИК-РУБИК ЎЙИНЧОҒИ

Ҳамманинг эрмагига айланган, ишбилармонлардан тортиб, дангасаларгача бирдай мафтун этган кубик-рубикнинг ватани Венгрия ҳисобланади. 1975 йилда Эрно Рубик ўзининг ихтиросига патент олиш учун ариза топширган.

Эрно Рубик Будапештдаги Амалий санъат академиясида ўқитувчи бўлиб ишлаган, у ўзининг уч ўлчовли нарсалар яратишга қизиқиши билан дунёга машҳур бўлган. Эрно Рубикнинг журналистларга берган интервьюсида эса кубик-рубикнинг ундан анча илгари яратганлигини, кейин, қизиқувчилар ортгандан сўнг патент олиш учун ариза топширилганини айтади. Оддийгина ўқитувчининг ихтироси нафақат Европада, балки уммон ортида ҳам катта қизиқишларга сабаб бўлди. Натижа эса қутилганидан ҳам юқори бўлди, Эрно Рубик нақд долларлар остида қолиб кетди. 1979 йилда уммон ортига миллиондан зиёд, Венгриянинг ўзида ҳам миллиондан ортиқ кубик-рубиклар ишлаб чиқарилиб сотилди. Эрно Рубикнинг Кубиклари Венгрияда миллий махсулот тарзида рўйхатга олинди.

Венгрияда бошқотирмасининг биринчи чимпонати 1982 йилда Венгрияда ўтказилди. Бошқотирмани ечишда америкалик Мин Тхай биринчиликини кўлга киритди, Япониялик Сотаро Макисуми 12,11 сонияда бошқотирмани ечиб бугунги кунда дунёда энг тез ечилган бошқотирма соҳиби сифатида рекордни ушлаб турибди. Ушбу ўтказилаётган мусобақаларнинг ўзи ҳам кубик-рубикнинг жаҳон бўйлаб ёйилишига сабаб бўлди. Тадқиқотчилар, эндиликда электрон аср бошланган бўлишига қарамастан бу бошқотирмалар ҳали кўп йиллар одамларнинг эрмагига айланади, деб башорат қилмоқдалар.

Наргиза СИДДИҚОВА тайёрлади.

Бир ҳовуч дур

Инсон тарбияси у туғилиши ҳамон бошланади. Чақалоқ ҳали гапирмайди, сўзга қулоқ соймайди, аммо ўргана бошлайди. Билиш тарбиядан келиб чиқади.

Ж. Ж. РУССО

Ёшликда юққан одат ва русум ниҳоятда мустаҳкам бўлади. Биз буни тарбия деб атаймиз-у, лекин у туб моҳияти билан эрта шаклланган одат-қўниқмалардан бошқа нарса эмас.

Ф. БЕКОН

ТАБРИКЛАЙМИЗ!

Қадрли Умир Мирзаев!
Сизни туғилган кунингиз билан табриклаймиз, оилавий тотувлик, сиҳат-саломатлик тилаймиз.

Хурмат билан дўстингиз Ш. Султонов.
Қашқадарё вилояти.

Жиззах вилояти Бахмал туманидаги 35-умумий ўрта таълим мактаби томонидан Мелибоева Мамлакат Мустафоқуловнага берилган О-А 1731739 рақамли шаходатнома йўқолганлиги сабабли бекор қилинади.

Тошкент давлат Аграр университети томонидан Қуйилев Саидумар Тўлқиновичга берилган В№ 438237 рақамли дипломдан қўчирма йўқолганлиги сабабли бекор қилинади.

"Бир қиз, бир ўғлимиз бор. Илҳом опасини узатгач, бизнинг кўл оёғимиз, қаровчимиз бўлиб қолди. Қисмат экан, отаси оғир касалликка чалиниб, бир жойда ётиб қолди. Бу менга ёмон таъсир қилиб, бир кун соғ бўлсам икки кун ўзимни ноҳус ҳис этардим. Шифокор бўлганим учун мазкур ҳолатни енгиб ўтишга астойдил ҳаракат қилдим. Эримга далда бўлдим. У кишининг ҳам иродаси мустаҳкам экан, оёққа туриб кетди. Қандай оғир қунарли бошимиздан ўтказдик. Ўғлимиз — сунъийчагинанинг бориға шукр қилдик. Йиллар қараб турмас экан. Илҳомнинг ёши 40 дан ошди. Бу орада севган қизи Дилбар бошқага турмушга чиқиб кетди. Унга "Ўғлим, энди уйлангин, майли, келин билан алоҳида яшайверинглар" десак, у "Менга турмушга чиқмоқчи бўлган қиз ота-онам билан бир уйда яшашимга рози бўлсагина уйланаман" деб қаттиқ оёқ тираб олди. Ҳозир отасининг соғлиги анча тикланди. Ўғлимизни уйлантиришга қатъий аҳд қилдик. У ҳам рози. Ота-онасининг дуосини олган инсон ҳам бўлмайди дейишадик. Илҳом ҳам бахтини топади деган умидда сизларга мурожаат этишга мажбур бўлдим. У ниҳоятда меҳрибон, оқ кўнгли. Ёши 45 да. Маълумоти олий. Уйланмаган. 36 ёшгача бўлган, тошкентлик, ўқимли, уйим-жойим дейдиган келин топилса, хабар қилсангизлар.

САБОҲАТ ҳола,
Тошкент шаҳри".

"Қизим Раъно бизнинг раъимизга қараб, Фарҳод деган йигитга турмушга чиққан эди. Қуё-

вимиз ўшанда институтнинг сўнгги курсида ўқирди. Ўқини тугатгач, шаҳарда қолиб ишлади. Раъно бўлса қайнота-қайнонасининг хизматини қилиб юрарди. Отаси иккимиз бир неча марта қудаларимизга ўғлингиз қаерда бўлса қизимиз ҳам ўша жойда яшасин дедик. Лекин улар унашмади. Шу орада қизчаси туғилди. Бизникига қизимиз ва неварамиз меҳмонга келса, икки соат ўтар-ўтмас қайнонаси қайтариб олиб кетарди. У гўёки бизни қизини айнитади деб ўйларди. Бир кун бола етаклаган жувон уйимизга сўроқлаб кириб келди.

Айтишча, Фарҳод унга беш йил бурун уйланган экан. Етаклаб келган ўғли кичкинаси, каттаси бувиси билан қолибди. Бундай ноҳус хабарни эшитиб, қотиб қолдик. Мен ўзимни ўнгломай, юрагим санчиб, ётиб қолдим. Отаси жажл билан кел-вимизникига борса, қудаларимиз уялмай-нетмай, "Нима бўпти, ўғлимиз иккиси билан ҳам яшайверади. Қизингизни ташлаб қўётгани, ҳайдаб юбораётгани йўқ-ку" дебди. Бор дарадини ичига ютиб юрган қизимиз ёшгача етмаган боласини кўтариб, йиғлаб-йиғлаб отасига эргашиб келаверибди. Фарҳод шундан сўнг қуздан ҳам хабар олмади. Охири қонуний ажралишиди. Ҳозир неварамиз 13 ёшда. Раънонинг ёши 34 да. Маълумоти ўрта-максус. Неварамиз бизлар билан қолади, уни ўзимиз узатамиз. Қизимизни ёшгача мос, йймонли, уй-жойли

эркак учраса, турмушга бериш ниятимиз бор.

ХОСИЯТ ҳола,
Самарқанд вилояти".

"Хайринисо холамнинг қайинсинглиси эди. Улар онамнинг туғилган кунда бизникига бирга келишганида бувимнинг унга ҳаваси келган экан. Узун сочининг майдда ўримию, ироқи дўпписини, пуштиранг кўйлагини ўзига бунчалар ярашибди дея мактагандан мактади. "Хусни бир қиз, сочи бир қиз экан. Бундай одобли қиз тиллоларга топилмайди, шуни Раҳимга келин қилсак, нима дейсиз", деганларини эшитиб қолдим. У пайтда мен 3 курсда ўқиётгандим. Синфдош ўртоқларимнинг анчагинаси уйланганди. Эртасига холаминикига борсам, мендан беш ёш кичкина ўғли Абзор, "ҳа, аммам юрагингиздан урдими", дея ҳазил-мазах қилди. Холам ҳам қўлимсираб, сомса пишираман ёрдамлашиб юборинг, деб қайинсинглисини бошлаб келди. Мен сўрида кино журналини ўқиган бўлиб бошимни кўтармай ўтирардим. Кечгача икки оғиз ҳам гаплаша олмадим. Эртаси кун автобусда кетаётиб уни кўриб қолдим. Яқин бекатда тушиб, ортимга қайтдим. Каттароқ сумкада нимадир кўтариб олганди. Қўярда-қўймай унга ёрдамлашдим. Шу тариқа гаплашиб қолдик. Юрак ютиб унга ҳат эъдим. Кейин у билан жуда сирдош бўлиб кетдик ва кузда тўйимиз бўлди.

Ниҳоятда бахтли яшай бошладик. Кетма-кет фарзандларимиз туғилди. Уларни оқ ювиб, оқ тараб вояга етказдик. Қиз уза-тиб, ўғил уйлантирдик. Қисматни қарангки, Хайринисонинг қутилмаганда кўричаги ёрилиб, оламдан ўтиб қолди. Мана, шунга ҳам 6 йил бўлди. Ҳалигача ёлғизман. Ҳамма шароитим етарли, лекин иссиқ жонимиз, ҳар доим ҳам болаларим парвона бўлолмайди-ку. Фарзандларим ҳам уйланишимизга рози.

Ёшим 57 да. Маълумотим олий. Ишлайман. 55 ёшгача бўлган, меҳрибон, очик кўнгли, уйим-жойим дейдиган, бефарзанд аёл учраса хабар берсангин.

РАҲИМ,
Хоразм вилояти".

"Жияним Гулсаранинг оёғи туғма ногирон эди. Болалигида унчалик сезилмасди. Вояга етгач, тўлишгани сабабли бироз оқсоқланиб юрадиган бўлиб қолди. Опам эса шу қизининг бахтини ўйлаб жони ҳалак эди. Мактабда фақат аёло баҳоларга ўқисин деб ҳамма шарт-шароитни яратиб берарди. Гулсара

мактабни тугатгач, тиббиёт институтига ўқишга кирди. Охири курсда ўқиётганида, фалокат оёқ остида деганларидек, опам томдан йиқилиб, оламдан ўтиб қолди. Гулсара институтни имтиёзли диплом билан тугатиб, Навоий шаҳрида касалхонада ишлаб бошлади. Почтам охири бир бефарзанд аёлга уйланди. Лекин ўғай бариб ўғайлигига борди — яъни жиянимни сиздирмай, ҳар хил баҳона-сабаблар билан жанжал қиларча бошлади. Ҳатто ўзининг ақли заиф жиянига Гулсарани унаштирмоқчи бўлиб роса уринди. Биз — холаю тоғалари бунга рози бўлмадик.

Почтам охири хотини билан ажрашди. "Оила ва жамият" гаетасининг ҳар бир сонини қанда қилмай ўқиб борадиган дугонам Гулбаҳорнинг маслаҳати билан жиянимни тахририятга олиб бордим. Бизга хотини қазо қилган Нурмат деган кишининг телефон рақамини беришди. Тақдир экан-да, улар учрашиб, бир-бирларига маъқул бўлди ва турмуш қуришди. Ҳозир Гулсара олти ойлигида онасидан айрилган Ёдгорани ўзи парвартиллапти. Тўрт муҷаси соғ Нурмат ҳам жиянимни ардоқлаб яшаяпти. Сизларга минг раҳмат!

ОЙГУЛ,
Навоий вилояти".

ТАХРИРИЯТДАН:

«Бахтли бўлинг!» руника хат йўллаётган ёки бевоқиф мурожаат қилаётган фуқаролар паспорт нусхаси ва яшаш жойидан (маҳалла қўмитасидан) маълумотнома тақдим этишлари шарт. Шунингдек, ажрашганлар бўлса, суд қарорининг нусхасини топширишлари талаб этилади.

МУРОЖААТ УЧУН ТЕЛЕФОН: 234-25-46

Аёлнинг қандайлиги

ТУРМУШ ЧОРРАҲАЛАРИДА

келин олганда билинади

Маҳалламизга кўшни вилоятдан келин тушди. Куёв бўлмиш севиб қолган экан. Ота-она аввалига, "Узоқ экан, олиб бермаймиз", деб уни хўп қайтармоқчи бўлишди. Аммо йигит ўз аҳдида қатъий тургач, рози бўлишдан ўзга чора топа олмадилар.

Тўйдан сўнг кўрдикки, келин у даражада кўхлик бўлмаса-да, муомаласи чиройли, тили ширингина экан. Ўзидан кичикларга ҳам салом беради. Тез кунда кўни-қўшнларнинг меҳрини қозониб, ҳурмат топди.

Бироқ орадан ҳеч қанча вақт ўтмай, "Фалончининг келини кетиб қолибди, куёвнинг ўзи ҳайдаб юборибди", деган гапни эшитиб, лол қолдик. Айтишларича, ўғли севиб уйлангани учунми, негадир қайнона биринчи кунданок тўнани тескари кийиб олибди. Келин бечорани "ўтирса ўпоқ, турса сўпоқ" қилгани етмаганди, олди-бердилару, "мазар" (водий томонларда шундай одат урфга кирганига анча бўлди)идан айб топиб, ҳўрлар экан. Хуллас, келин ўзининг ахлоқ-одобию саранжом-сарипталиги билан ҳам қайнонасининг кўнлига йўл топа олмабди. Она эса ўғлининг қулоғига ҳар кун "Қайнонаг уни-бунни ҳам қилди, куёв бўлиб нима кўрдинг?" деявериш уни ҳам келин томондан айнита бошлабди. Охири ҳали

оила аталмиш кўрғонни ҳимоя қилмоққа қодир бўлмаган йигит келинни арзиман баҳоналар билан уйига жўнатиб юборибди...

Бу ўринда кимни айблашни ҳам бил-

майсан киши. Ҳар бир ота-она борки, фарзандининг бахтини уйлайди. Дилбандининг ҳаловати — унинг учун катта давлат. Бу ҳаётини мисолдаги қайнона ҳам она-ку, ўғли севиб, ўзи орзу-ҳавас билан олиб келган келинга шу даражада зугум ўтказиши инсофданми-кан, деган аламли саволга жавоб излабмиз.

Баъзан хизмат юзасидан кўп одамлар билан учрашиш, суҳбатлашишга

тўғри келади. Шундай суҳбатлардан бирида айтиб беришди, бир хонадонда дастурхонга таом келтирилгач, келин оиланинг барча аъзоларига чой бериб, овқатга қўл узатгунча бўлмай, ҳамманинг қорни тўяр экан. Бир кун қайнона ошхонага тасодифан кириб қолиб қараса, келинпошша шошиб-пишиб товоқда ортиб қолган ошни паққос тушираётган эмиш. Қайнонасини кўриб, уятдан қип-қизариб йиғлаб юборибди. Қайнона ундан нима бўлганини сўраган экан, келин: "Бизнинг уйда ҳамма ошни яхши кўрарди. Сизлар эса унчалик суймас экансизлар. Бошқаларга қараб, товоққа кўп қўл узатгани уялиб, ошни яхши еяолмаяпман", — дебди. Шунда қайнонаси "Қизим, дастурхон ёнида доим менинг рўпарамга ўтиринг, хўпми", — деб маслаҳат берибди. Энди ҳар гал дастурхонга палов келтирилганда, қайнона бир ошам ўзи олиб, келинги сафар қўли билан ошни келин томонга билинтирмай суриб қўяр, шу йўл билан унинг тортинмай овқатланишига шароит яратиб берадиган бўлибди...

Зеро, келин тутиш ҳам бир санъат. Ахир, замондош шоирамиз Турсунчи Содикова таъбири билан айтганда, "Аёлнинг яхши-ёмонлиги келин олганда билинади". Шундай эмасми, азизлар?

Зулфия МАНСУРОВА,
Андижон вилоти.

СПОРТ

Ҳамюртларимизнинг уч медали

Москва шахрида қўл жанги бўйича жаҳон чемпионати якунланди.

Дунёнинг йигирмадан ортиқ давлатидан келган энг кучли спортчилар орасида Ўзбекистон терма жамоаси муносиб иштирок этди.

Ҳамюртларимиздан Шухрат Абдураимов, Одил Сирожиддинов ҳамда Жаҳонгир Мансуров ўз вазн тоифасида жаҳон чемпионати бронза медалларини қўлга киритди.

«Анжи»нинг дастлабки галабаси

Ҳамюртимиз Одил Аҳмедов тўп сураётган Махачқалъанинг «Анжи» клуби учинчи турга келиб Россия премьер-лигасининг бу масъумидидаги дастлабки галабасини қўлга киритди.

Ўз майдонида турнир жадвалини бошқариб бораётган Қозоннинг «Рубин» клубини қабул қилган Гаджи Гаджиев шогирдлари кичик ҳисобда галабага эришдилар.

Учрашувда киритилган ягона голга «Анжи»нинг чехиялик легионери Ян Голанда му-

аллифлик қилди. Аҳамиятли томони, Голанда тўпни айнан Одил Аҳмедов етказиб берганди.

Учрашувнинг еттинчи дақиқаси ўтиб бораётган бир вазиятда учрашувни ўнг қанот ярим ҳимоячиси сифатида бошлаган Одил Аҳмедов тўпни жарима майдончаси ичида турган Голандага етказиб берди. Чехиялик футболчи Навасни алдаб ўтиб, дарвозанинг ўнг бурчагини аниқ нишонга олди.

Одил Аҳмедов учрашувда тўлиқ тўқсон дақиқа мобайнида ҳаракат қилди.

Рафаэль Надаль мағлубиятга учради

Сербиялик теннисчи Новак Жокевич Майамида ўтказилган соврин жамғармаси 3.645.000 доллар бўлган «Sony Ericsson Open» турнирининг финалида дунёнинг биринчи рақамли ракеткиси испаниялик Рафаэль Надальдан устун келиб бош сов-

рин эгасига айланди. «Бу ҳаётимдаги энг аҳамиятли соврин ҳисобланади. Чунки дунёнинг энг кучли теннисчиси мағлубиятга учратдим. Мен учун ҳозир ҳаётимдаги унутилмас, энг бахтли дамларим», дея махсус сайтга ўз хурсандчилигини билдирган Новак Жокевич.

Интернет манбалари асосида
Илҳом ЖУМАНОВ тайёрлади.

ОИЛА САВОҚЛАРИ

Мумкин бўлмаган никоҳ

Насл-насаб шажараси бўйича туғилган қариндошлар ўртасида, шунингдек, фарзандликка олувчилар билан фарзандликка олинганлар ўртасида никоҳ тузишга йўл қўйилмайди. Қон-қариндошлик ўз ичига яқин, ёнлама, тўлиқ ва тўлиқ бўлмаган тушунчаларни олади. Биринчи бошқасидан дунёга келган шахслар, яъни бобо-ота-ўғил-невара-чевара-девара тўғри қариндош ҳисобланади. Ака-ўка ва опа-сингил ёнлама қариндош бўлади. Тўлиқ ва тўлиқ бўлмаган қариндошлар умумий ота ёки онага эга бўлганлар тўлиқ қариндош, ўғай ака-ўкалар ва опа-сингиллар тўлиқ бўлмаган қариндошлар ҳисобланади. Бошқа қариндошлар ўртасида никоҳ тузиш қонун билан маън қилинмайди. Шунинг учун ён чизик бўйича қариндош бўлган амакивачча, холавачча ва бошқа қариндошлар фарзандларининг никоҳга киришлари, боаларини эмишти туфайли вужудга келган «сўт қариндош»лар ҳам никоҳ тузишлари мумкин эмас.

Амалдаги оила қонунчилигида ака-ўка ва опа-сингиллар фарзандларининг никоҳланиши тақиқланган. Ҳозирги замон гинетикаси ҳулосаларига кўра, бундай тарзда оила қуриш номақбулдир. Ислоҳ ҳуқуқи бўйича эса ҳар хил оилада туғилган боаларни бир онанинг эмишти туфайли сўт қариндошлиги вужудга келади. Гўдак бошқа онанинг сутини эмса, бу бола сут берган аёлнинг фарзанди билан турмуш қуриши мумкин эмас. Аслини олганда фарзандликка олиш муносабатлари ҳам тўғри чизик бўйича яқин қариндошлика тенглаштирилади. Оила кодексининг 16-моддасига кўра фарзандликка олувчилар билан фарзандликка олишганлар ўртасида никоҳ тузишга йўл қўйилмайди. Чунки фарзандликка олувчи шахс ота-онанинг ўрнини босади, агар улар ўртасида бошқача туғй ва муносабат бўлса, у фарзандликка олиш ва ахлоқ табиатида зид бўлиб чиқади. Юқорида белгиланган қоидаларга риоя қилинган ҳолда оила қурилса, у мустаҳкам бўлади, келажак авлод баркамол, соғлом ўсади.

Рисолат НАЗАРОВА,
Нуробод туман ФХДБ бўлими мудир.

Яқинда кўхна Бухородаги музейларни зиёрат қилганда ойнали жавонларга қўйилган миллий либосларга кўзим тушди. Ходимлардан бири бизга «Бўлар яқин ўтмишда яшаб ўтган аждоғларимизнинг миллий кийимлари» деб изоҳ берди. Уларни бирма-бир кўздан кечирарканман, ҳаёлимдан бир фикр кечди. Нахот, яна юз йиллар ўтгач, бизнинг авлодларимизга

Шим кимники?

ҳам жаҳонни лол қолдирган атлас кўйлак дейсизми, Чусту Кўкон, Шахрисабз дўппилари ёхуд Ургуту Тошкент тўнларини кўрсатиб, юқоридаги каби таърифларни айтишса?

Бундан уч йил муқаддам корхонамизда Наврўз арафасида хотин-қизлар кенгаши раиси Ҳакимаҳон Сатторова «Қизлар, келинлар, бу йилги байрамни ўзгачароқ, яъни ҳаммамиз атлас, адрасдан тикилган кийимлар билан кутиб олайлик», деб қолди. Бу таклиф ишхонамиздаги аксарият аёлларга маъқул тушдию, лекин... Афсуски, ажойиб тантанага корхонамиздаги уч юзга яқин хотин-қиздан фақатгина Ҳакимаҳон ва яна бир аёл кўзни қувнатадиган атлас кўйлақда келишди. Қолганлари эса ёнлари биланча, айримлари эса ёнларида етаклаб келган 17-18 ёшли қизларига тақ-

МУЛОҲАЗА

лид қилгандек, қалта ва тор шимларни кийиб олган эди. Шу кун аёллар атлас матолар нархи қимматлиги ҳамда бир ювилса оҳори тўкилиб кетишини баҳона қилишди. Бироқ улар кийган шимларнинг пулига бир эмас, ҳатто уч-тўрт кийимлик атлас сотиб олиш мумкинлигини Ҳакимаҳон изоҳлаганида ҳайрон қолдим.

Очилигини айтсам, дунёнинг

бир неча мамлакатларида бўлганман. Сарийси ўзига ярашиб турган ҳинд сулувлари, кўзларни қамаштиргувчи рўмоллари хуссини очган турк қизлари, қора аёқ оппоқ юзларига кўрк бўлган араб гўзалларини кўриб ҳайратланганим рост. Лекин уларни заррача қамситмаган ҳолда айтишим керакки, барибир ўзимизнинг ўзбекона миллий либосларимиздан афзалроғини кўрмадим десам, ишонарсиз. Бу билан мен хотин-қизларга шим ёки бошқа кийимларни кийиш мумкин эмас, деган фикрни айтмоқчимасман. Тўғри, айрим саноат ёки бошқа корхоналарда аёлларнинг хавфсизлик юзасидан шундай кийимни юриши керакдир. Аммо дуч келган жойга бундай очик, ярим яланғоч, бир сўз билан айтганда, беўхшов, ярашмаган ҳолатда бориш ярашмайди.

Озод ХУШНАЗАРЗОДА,
Оҳангарон.

Муассислар: Ўзбекистон Хотин-қизлар қўмитаси, «Боалар ва оилаларни қўллаб-қувватлаш» ассоциацияси (Боалар жамғармаси) ва «Соғлом авлод учун» халқаро жамғармаси

Бош муҳаррир: Норқобил ЖАЛИЛОВ

Қабулхона: (тел/факс) 233-28-20

Мухбирлар: 233-04-50

Котибият: 237-21-82

«Оила» бўлими: 234-25-46

Web-site: oilavajamiyat.uz

МАНЗИЛИМИЗ:

Тошкент — 700000

Амир Темур кўчаси,

1-тор кўча, 2-уй

Мўлжал: Олой
бозори ёнида

БУНА ИНДЕКСИ — 176

Ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлигида 0169-рақам билан 11.01.07 да рўйхатга олинган. Буюртма Г — 432. Формати А-3, ҳажми 2 табоқ. Адади — 11163. Навбатчи муҳаррир — Фаррух ЖАББОРОВ. Саҳифаловчи — Оқил РАҲМОНОВ. Мусахҳилар — Саидгани САЙДАЛИМОВ, Мафтуна МИНГБОВА

ISSN 2010-7609

1 2 3 5

Тахририятга келган кўлэмалар муаллифларга қайтарилмайди. Реклама материаллари учун тахририят жавобгар эмас.

«Шарқ» нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси босмахонасида chop этилди. Тошкент, Буюк Турон кўчаси, 41-уй. Босишга топшириш вақти — 15:00. Босишга топширилди — 15:00

E-mail: oilavajamiyat@sarkor.uz